

дового ринку на прикладі інших європейських країн була складним процесом, але згодом діяльність біржі довела свою ефективність.

Уся структура біржі була створена за шість місяців. Перші емітенти теж з'явилися через півроку. Тоді законодавство це дозволяло, а сьогодні за такий строк іноді важко змінити навіть два слова в регуляційних документах. Був острах, що польські інвестори, люди без відповідного досвіду, не приймуть сучасних стандартів. Тому спочатку ввели структуру, а вже потім разом з інвесторами біржа здобувала практичний досвід. Держава дуже підтримувала ці структури [1].

Потрібна була політична воля для змін інфраструктури ринку. Якщо інфраструктури немає, держава повинна допомогти не тільки законом, а й впливом на біржу. Польщі вдалося створити сучасну структуру фондової біржі. Тому централізація обігу, вимоги до публічності звітності емітентів і споконвічно дуже високий рівень регулювання – це необхідні умови становлення фондового ринку в державі, що розвивається.

Детальне розкриття фінансової звітності емітентами – одна з вимог лістингу біржі.

Зараз щоденний обіг біржі – 1,5 млрд грн, а в лістингу біржі – 250 компаній. Одна з умов лістингу на Варшавській фондовій біржі – кожна компанія, що котирується, має подавати квартальний звіт і негайно надавати всю важливу інформацію, що стосується її діяльності.

Так само компанія має відповідати польським стандартам, пройти міжнародний аудит. Витрати на розміщення становлять для польських компаній 1–5% від залученої суми. Для українських компаній вартість розміщення буде значно вищою. У компанії повинна бути історія – три роки аудированої фінансової звітності, вона має бути готова до діалогу з акціонерами. Чітких вимог до корпоративного управління немає. Хоча на

біржі прийнято 48 правил останнього. І кожна компанія, що котирується на біржі, має вказати, як вона до кожного із них ставиться. Якщо якесь правило фірма не виконує, то вона зобов'язана зазначити чому. На підставі відповідей інвестори роблять висновок, чи варто їм мати справу із цією фірмою [1].

IV. Висновки

Як бачимо, державне регулювання сприяло розвитку фондових ринків країн завдяки прийняттю відповідних законодавчих актів згідно з вимогами часу. Тому, вважаємо, що Україні потрібно переглянути законодавчу базу, прийняти нові законодавчі акти, які покращать роботу у цій галузі, а також акти, які не відповідають вимогам сьогодення, вважати юридично недійсними.

Література

1. Духненко В. Путь на Варшаву открыт / В. Духненко, Ю. Прозоров // Эксперт. – 2005. – № 39. – С. 58–61.
2. Ковалева В. Ближе к бирже / В. Ковалева // Эксперт. – 2006. – № 35. – С. 53–56.
3. Ковалева В. Стандарты растут, рынок падает / В. Ковалева // Эксперт. – 2006. – № 40. – С. 56–57.
4. Кравец А. Боб Форесман предсказывает Украине бум IPO / А. Кравец, В. Прудковских // Компаньон. – 2006. – № 345 (509). – С. 26–30.
5. Мозжухов А. Поехали в Лондон / А. Мозжухов, А. Блинов // Эксперт. – 2005. – № 42. – С. 44–47.
6. Приступко А.О. Фінансово-правове регулювання фондового ринку України : автореф. дис. ... канд. юр. наук : 12.00.07 / А.О. Приступко. – К., 2006. – 24 с.
7. Прудковских В. Площадка для запуска / В. Прудковских // Компаньон. – 2005. – № 25 (437) – С. 46–49.
8. Стеченко Д.М. Державне регулювання економіки : навч. посіб. / Д.М. Стеченко. – К. : Вікар, 2003. – 262 с.

УДК 354:338

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА РОЗВИТКУ ІНФРАСТРУКТУРИ РИНКУ ІНВЕСТИЦІЙ В ІННОВАЦІЇ: У НАПРЯМІ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ

Комашенко Т.А.

аспірант Національної академії державного управління при Президентові України

Annotation

The article describes theoretical approaches to influence of investments on the dynamic economic stages. The actual state of investment market is analyzed and the recommendations concerning arrangements of public policy in the

investment's infrastructure sphere are developed.

Анотація

У статті висвітлено теоретичні підходи до визначення впливу інвестицій на динаміку фаз економічних циклів, проаналізовано сучасний стан ринку інвестицій, а також розро-

блено рекомендації стосовно заходів державної політики щодо інфраструктурного забезпечення інвестиційної діяльності.

Ключові слова

Інноваційні інвестиції, інвестиційна інфраструктура, державна інвестиційна політика, заходи державної політики.

I. Вступ

Сучасний стан розвитку державного управління інвестиційними процесами, як ніколи, потребує ретельної уваги з боку фахівців. На необхідність посилення ролі держави в ситуації, коли *lesser fair* ринок не може функціонувати ефективно, вказують як науковці, так і державні діячі [5, с. 178]. Практика реформ свідчить про те, що велике значення у забезпеченні ефективного послідовного економічного курсу подолання кризових явищ надається впровадженню дієвих механізмів управління та ускладненню основних державницьких управлінських завдань. Реалізуючи інвестиційну політику, зусилля держави, на нашу думку, мають спрямовуватись на створення відповідного інфраструктурного середовища інвестиційної діяльності як належного фундаменту для розбудови ринку інвестицій, насамперед, в інновації.

Протягом останніх років у програмних документах соціально-економічного розвитку нашої держави зазначалось про необхідність побудови інноваційної моделі економіки у напрямі стійкого зростання. Водночас через зволікання з проведенням реформ упродовж десятиліття Україна залишається в аутсайдерах серед інших країн за показниками конкурентоспроможності та інноваційності [1, с. 403]. Сучасна криза продемонструвала значну структурну відсталість української економіки, її неготовність до різких коливань попиту та загострення конкуренції на світових ринках. У цілому 2009 р. закінчився падінням ВВП на 15,1%, обсягів промислового виробництва – на 21,9%, будівництва – на 48,2%, інвестицій в основний капітал – на 41,5% [14] тощо. Стрімкий відплив іноземного капіталу з України, падіння доходів підприємств спричинили процес глибокого дезінвестування економіки.

За таких умов залучення інвестицій для реалізації інноваційних проектів, які потребують значних обсягів фінансового капіталу, стає проблематичним. Але консервативна сировинна структура виробництва української економіки, низький рівень впровадження інновацій та недостатня інноваційна активність у цілому призведуть до подальшого відставання в технологічному розвитку та неспроможності подолання кризових явищ в економіці нашої держави. Отже, на порядку денному значної актуальності набуває проведення інституційних реформ щодо утвердження інноваційно-інвестиційної моделі розвитку і зрос-

тання інтелектуального капіталу як головного чинника суспільного прогресу.

У цьому контексті першочергові заходи державної інвестиційної політики мають бути спрямовані на створення відповідного інфраструктурного середовища для здійснення інвестицій у технологічне переоснащення вітчизняних виробництв, запровадження на підприємствах інноваційних технологій. З цією метою необхідно проаналізувати сучасний стан інвестиційного ринку, висвітлити тісний взаємозв'язок змін циклів економічної кон'юнктури з технологічним оновленням базисних капітальних благ, які потребують значних інвестицій, тощо.

Дослідженням впливу інвестицій на динаміку фаз економічних циклів та взаємозв'язку підвищувальної хвилі циклу (переходу на новий технологічний уклад) з впровадженням базисних інновацій, що потребують значного ресурсу, займались провідні західні науковці та вітчизняні дослідники, а саме: М.І. Туган-Барановський, М.Д. Кондратьєв, С.Ю. Глазьев, Й. Шумпетер, Е. Хансен, К. Каутський, В. Парето та інші.

Проблематика аналізу поточної кон'юнктури інвестиційного ринку та виявлення сучасних тенденцій її розвитку знайшла своє відображення в працях таких учених, як І.О. Бланк, Ю.В. Яковець, Б.М. Кузик, М. Косов, М.О. Москвін, С. Лютиков, Л.М. Борщ та інші.

Дослідженню державної політики у сфері інвестицій в інновації та структурній перебудові економіки, застосуванню механізмів її реалізації присвячені праці відомих вітчизняних науковців, зокрема А.С. Гальчинського, В.М. Гейця, І.В. Розпутенка, В.В. Юрчишина, С.Г. Бабенка, Б.М. Данилишина, М.Х. Корецького, Ю.М. Бажала, І.В. Одотюка, Л. Федулової, С. Єрохіна та інших.

Прикладна цінність цих досліджень забезпечується завдяки:

- запровадженню антикризових заходів державної політики щодо подолання негативних тенденцій в економіці країни, проведення глибоких інституційних реформ й активізації інвестицій у модернізацію вітчизняних виробництв, що зазначено у відповідних програмних документах [8];
- нагальній потребі в оцінюванні та прогнозуванні макроекономічних показників розвитку інвестиційного ринку з метою вжиття відповідних заходів щодо створення інституційних умов для розбудови відповідних сегментів ринку та їх інфраструктури;
- утвердженню в контексті європейської стратегії всеохоплюючого зростання "ЄС 2020" та за умов подальшого поглиблення глобалізаційних процесів ін-

новаційно-інвестиційної моделі розвитку вітчизняної економіки і збільшенню інтелектуального капіталу суспільства.

II. Постановка завдання

Мета статті полягає у висвітленні теоретичних підходів до визначення впливу інвестицій на динаміку фаз економічних циклів та їх взаємозв'язку з упровадженням базисних інновацій як рушійного чинника економічного зростання, проведений аналіз сучасного стану відповідних сегментів ринку інвестицій за основними показниками (динамікою та структурою надходжень, у співвідношенні до ВВП тощо), а також розробленні рекомендацій щодо заходів державної політики стосовно інфраструктурного забезпечення інвестиційної діяльності в напрямі інноваційного оновлення економіки.

III. Результати

Всі держави, у тому числі й Україна, зацікавлені в економічному розвитку шляхом збільшення інвестування, але кожна держава визначає, які сегменти інвестиційного ринку є пріоритетними, що потрібно зробити, щоб не тільки захистити, а й заохотити інвесторів робити вкладення в певні активи, як запобігти диспропорціям на інвестиційному ринку, які інвестиційні інститути доцільно утворювати і яким вони мають відповідати вимогам. Усе це покликана впроваджувати державна інвестиційна політика. Відповідно до реалій сьогодення існує нагальна потреба в розробці нових та ревізії існуючих механізмів розвитку саме ринку інвестицій в інновації та розбудови його інфраструктури.

Інвестиції – необхідна умова здійснення інновацій. Досліджуючи сучасний стан інвестиційного ринку, необхідно чітко розуміти тісний взаємозв'язок між інвестиціями в основний капітал та інноваціями, без упровадження яких капіталовкладення втрачають свою ефективність, продовжуючи виробництво неконкурентоспроможних продуктів. Відповідно, найважливіша функція інвестицій – інноваційна, за допомогою якої здійснюється оновлення підприємств на основі використання передових науково-технічних досягнень [4, с. 381].

Під інноваційними інвестиціями розуміють вкладання коштів у певні види нематеріальних активів, які у світовій практиці класифікують за шістьма основними категоріями: 1) нематеріальні активи, пов'язані з ринком; 2) нематеріальні активи, пов'язані з технічними та прикладними науками, технічним прогресом; 3) нематеріальні активи, пов'язані із замовником; 4) нематеріальні активи, пов'язані з договором (контрактом); 5) нематеріальні активи, пов'язані з мистецтвом; 6) гудвіл [5, с. 58]. Зауважимо, що не всі перелічені нематеріальні активи пов'язані з інноваційними інвестиціями. У контексті цієї статті нас цікавлять інвестиції у

такі специфічні інвестиційні товари, як технологічні інновації.

Обсяг і структура інноваційних інвестицій змінюються за фазами середньо- та довгострокових циклів відповідно до циклічності всіх процесів, що відбуваються в економіці [4, с. 382]. Фаза економічного піднесення пов'язана з випереджальним зростанням обсягів інвестицій з концентрацією на базисних та поліпшувальних інноваціях.

Російський науковець М.Д. Кондратьєв пов'язував великі цикли економічної кон'юнктури з періодичним масовим оновленням основних капітальних благ, що вимагає значних інвестицій та дає продуктивним силам світового суспільства змогу перейти на новий рівень свого розвитку. У своєму дослідженні "Великі цикли кон'юнктури та теорія передбачення" автор зазначив: "Підвищувальна хвиля великого циклу пов'язана з оновленням та розширенням основних капітальних благ, із радикальною зміною та перегрупуванням основних продуктивних сил суспільства. Але цей процес передбачає величезні витрати капіталу. Це пов'язано з хвилею інновацій, з освоєнням накопичених у період знижувальної хвилі циклу технічних відкриттів та винаходів. Ритм великих циклів має тісний зв'язок із процесом нагромадження та інвестування капіталу" [3, с. 390–391].

Послідовник Дж. М. Кейнса професор Гарвардського університету Е. Хансен розробив своєрідну схему зростання економіки, відправним пунктом для якого виступають державні капіталовкладення та приватні інвестиції. Вихідною категорією цієї теорії є так звані "автономні інвестиції", які зумовлені екзогенним впливом науково-технічного прогресу. Так, науковець пише, що "панують над циклом та управляють ним коливання розмірів інвестицій", але при цьому потрібно враховувати "тяжіння, яке іде від нових технічних удосколень та від зростання економіки" [12, с. 90].

Отже, переважно науковці пов'язують зростання економіки зі збільшенням обсягів інноваційних інвестицій та капіталовкладень, спрямуванням інвестиційного ресурсу у високотехнологічні галузі. На нашу думку, аналіз динаміки та структури інвестиційного ресурсу, що надходить до української економіки, дасть можливість більш ґрунтовно підійти до розробки державою механізмів розвитку інвестиційного ринку та його інфраструктури з огляду на реалії сьогодення та майбутні перспективи.

Погіршення фінансового стану через кризу ліквідності та підвищення вартості позик, а також висока міра невизначеності щодо підприємств, різке зменшення їх прибутковості та кредитоспроможності, скорочення позикових ресурсів (національних глибини та тривалості кризових явищ позначились не лише на здатності виконувати

поточні зобов'язання, а стали основною причиною пролонгованого згортання інвестиційної діяльності. Як наслідок, обсяги інвестицій в основний капітал за 2009 р. скоротилися на 41,5% порівняно з відповідним періодом 2008 р. та становили 152,0 млрд грн.

Головним джерелом фінансування інвестицій в основний капітал, як і раніше, залишаються власні кошти підприємств та організацій, за рахунок яких за 2009 р. освоєно 63,3% капіталовкладень. Частка залучених та позичених коштів, у тому числі кредитів банків, коштів іноземних інвесторів та інвестиційних фондів, у загальних обсягах капіталовкладень становила 20,4%. За рахунок державного та місцевих бюджетів освоєно 7,1% інвестицій в основний капітал.

Найбільшу частку інвестицій (38,0%) було спрямовано в розвиток промислових видів діяльності, обсяги яких порівняно з 2008 р. скоротилися на 32,4%.

У 2009 р. капіталовкладення у розвиток організацій, що здійснюють операції з нерухомим майном, оренду, інжиніринг та надання послуг підприємцям, зменшилися на 52,8%, а їхня частка в загальних обсягах інвестицій в основний капітал становила 16,9%. Інвестиції в основний капітал у розвиток будівництва скоротилися на 62,2% (3,5% до загального обсягу), державного управління – на 55,6% (0,6%), торгівлі, ремонту автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку – на 48,3% (9,3%) тощо.

У табл. 1. наведено динаміку нагромадження основного капіталу та інвестицій в основний капітал.

Таблиця 1

Динаміка нагромадження основного капіталу та інвестицій в основний капітал

Показники	Роки								
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Валовий внутрішній продукт, млн грн	204 190	225 810	267 344	345 113	441 452	544 153	720 731	948 056	914 720
Інвестиції в основний капітал, млн грн	32 573	37 178	51 011	75 714	93 096	125 254	188 486	233 081	151 777
Обсяг інвестицій у % до ВВП	16	16,5	19	22	21	23	26	24,5	16,5
Обсяг інвестицій у % до попереднього року	120,8	108,9	131,3	128	101,9	119	129,8	97,4	58,5

*Примітка. Таблицю складено за даними Держкомстату [15].

Дані табл. 1 свідчать про щорічне зростання інвестицій в основний капітал до 2009 р. Найбільший приріст інвестицій в основний капітал спостерігався у 2003, 2004 та 2007 рр. – майже 30% до показників попереднього року та, відповідно, відбувалося збільшення частки валових інвестицій у ВВП. Саме у цей проміжок часу темпи вкладення почали випереджати темпи зростання валового внутрішнього продукту та промислового виробництва.

Так, якщо у 2007 р. інвестиції становили 188 486 млн грн, то в 2001 р. вони дорівнювали 32 573 млн грн, тобто зросли на 155 913 млн грн, або в 5,8 раза. Індекси інвестицій в основний капітал до попереднього року підтверджують вищезазначені висновки. Однак унаслідок кризових явищ в економіці відбулось досить стрімке скорочення обсягів інвестицій та їх частки у ВВП. Так, у 2009 р. інвестиції в основний капітал становили 16,5% до ВВП, що дорівнює аналогічному показнику за 2002 р.

Серед основних причин низького рівня інвестиційної активності у 2009 р., що справляють безпосередній вплив на основні складові джерел фінансування інвестицій – власні кошти підприємств (прибуток підпри-

ємств), слід виокремити: посилення ризиків дестабілізації на валютному ринку; збереження складної ситуації в банківській сфері, зокрема недостатні обсяги довгострокового кредитування вітчизняної економіки; незадовільна кон'юнктура зовнішнього ринку за традиційними товарними групами українського експорту; низька купівельна спроможність населення, що звужує місткість внутрішнього ринку; обмежені можливості доступу до фінансових ресурсів як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках; зниження рівня прибутковості українських підприємств; збільшення курсової різниці розрахункових обсягів кумулятивного показника залучених прямих іноземних інвестицій в Україну через падіння офіційного курсу гривні до долара США тощо.

На сьогодні в умовах зниження інвестиційної активності й відсутності результативної інвестиційної політики заходи щодо реструктуризації економіки не привели до модернізації виробництва на основі передових технологій, які б забезпечували конкурентоспроможність усіх компонентів продукції по всьому технологічному ланцюгу її випуску. Так, інноваційні інвестиції в основний капітал становлять лише 17% загальних інвестицій,

Держава та регіони

а обсяг фінансування всієї інноваційної діяльності – 34% у цих інвестиціях [11, с. 31].

За даними обстеження потенціалу виробництва високотехнологічної продукції за період 2005–2007 рр., майже 45% підприємств переробної промисловості застосовують технології, вік яких становить до десяти років, 37% – від 11 до 30 років та 12% підприємств використовують застарілі технології, яким понад 30 років [6]. Серед підприємств, які працюють із найстарішими технологіями, слід зазначити ті, що займаються виробництвом коксу, продуктів нафтопереробки та виробництвом іншої неметалевої мінеральної продукції, металургійним виробництвом. Лише 9,7% підприємств повідомили про наявність у їх виробництві щонайменше однієї з передових промислових технологій (далі – ППТ). Ці підприємства, як правило, працюють в інноваційних галузях, таких як виробництво офісного устаткування та електронно-обчислювальних машин, виробництво апаратури для радіо, телебачення та зв'язку, виробництво інших транспортних засобів, медичної техніки, вимірювальних засобів, оптичних приладів та устаткування, годинників тощо. Основний фактор, що перешкоджає впровадженню сучасних технологій, – брак коштів для проведення необхідної модернізації виробництва, про що зазначили більшість підприємств-респондентів.

Зауважимо, що більшість суб'єктів господарської діяльності віддає перевагу купівлі готового обладнання та вдосконаленню наявних технологій (52,7% та 25,6% від загальної кількості підприємств) як способам

впровадження ППТ [6]. Відповідно, важливою складовою інвестиційного ресурсу є його інноваційна складова, тобто спрямування інвестицій на придбання новітніх технологій чи технічних засобів (або надходять у вигляді ППТ), на удосконалення, модернізацію основних фондів, запровадження власних технологій.

Опосередковано про рівень інноваційних інвестицій можуть свідчити дані про промислові підприємства, що впроваджували нові технологічні процеси, та підприємства, що займалися інноваціями. Приблизно кожне десяте підприємство України займається впровадженням нових технологій та освоєнням інноваційної продукції, а питома вага реалізованої інноваційної продукції в обсязі промислової у 2009 р. становила 4,8%. Простежується тенденція до збільшення кількості впроваджених нових технологічних процесів, у тому числі ресурсощадних (відповідно, на 10% та 16% до аналогічних показників у 2004 р.).

Питома вага підприємств, що займалися інноваціями у 2009 р. становила 12,8%, а загальна сума витрат на інноваційну діяльність – 7949,9 млн грн (33,7% менше, ніж у 2008 р.). Основними джерелами фінансування інновацій залишаються власні кошти підприємств, що становили у 2009 р. – 5169,4 млн грн, водночас як частка державних коштів досягла лише 1,6%, тобто 127,0 млн грн у загальній структурі фінансування. Суттєво зросли інвестиції у технологічні інновації за рахунок коштів іноземних інвесторів – порівняно з попереднім періодом у 13 разів, а їх частка в загальному обсязі становила 19% (табл. 2).

Таблиця 2

Джерела фінансування технологічних інновацій

Роки	Загальна сума витрат, млн грн	У тому числі за рахунок коштів			
		власних	державного бюджету	іноземних інвесторів	інші джерела
2004 р.	4534,6	3501,5	63,4	112,4	857,3
У % до 2003 р.	148	163	68	86	124,5
2005 р.	5751,6	5045,4	28,1	157,9	520,2
У % до 2004 р.	126,8	144	44,3	140,5	60,6
2006 р.	6160,0	5211,4	114,4	176,2	658,0
У % до 2005 р.	107	103,3	407	111,5	126,5
2007 р.	10850,9	7999,6	144,8	321,8	2384,7
У % до 2006 р.	176	153,5	126,5	182,6	362,4
2008 р.	11994,2	7264,0	336,9	115,4	4277,9
У % до 2007 р.	110,5	90	232,6	35,8	179
2009 р.	7949,9	5169,4	127,0	1512,9	1140,6
У % до 2008 р.	66,3	71,2	37,7	1 311	26,6

*Примітка. Таблицю складено за даними Держкомстату [15].

Аналіз даних розподілу витрат свідчить, що найбільше коштів підприємства, які займалися інноваціями, витратили на придбання машин та обладнання, пов'язаних з упровадженням інновацій (62,5% від загальної суми), а найменше коштів – на придбання нових технологій (1,5%). На дослідження та розробки було витрачено 846,7 млн грн, тобто 10,6% від загальної суми.

Розбудові ринку інвестицій у інновації та його інфраструктури як передумови економічного зростання перешкоджають негативні чинники. Так, не існує законодавчого визначення пріоритетних галузей щодо здійснення інвестування, яким надається державна підтримка; не розвинуті такі інфраструктурні інститути ринку інвестицій в інновації, як венчурні фонди, діяльність яких регулюється Законом України "Про інститути спіль-

ного інвестування (корпоративні та пайові інвестиційні фонди)”; бракує джерел фінансування інвестицій в інновації та основний капітал (не задіяні значні інвестиційні ресурси інституційних інвесторів та фізичних осіб. Так, у 2008 р. частка коштів вітчизняних інвестиційних компаній та фондів становила 2,1% від загального обсягу капітальних інвестицій); проводиться загальна несприятлива державна політика щодо стимулювання інвестицій в інноваційні проекти.

Існуючі схеми регулювання лише погіршують ситуацію. У країні не розвинута система державного фінансування венчурних проектів та не створені механізми компенсації втрат приватних та інституційних інвесторів від невдалих проектів. Державною інноваційною фінансово-кредитною установою (далі – ДІФКУ), що є правонаступницею Державного інноваційного фонду, задекларовано такі схеми фінансування інноваційних проектів у високо- та середньотехнологічних секторах, як фінансовий лізинг, участь у капіталі або кредит, який може згодом трансформуватись у частку власності.

Нещодавно проведені Головним контрольно-ревізійним управлінням заходи у ДІФКУ, яка перебуває у сфері управління Державного агентства з інвестицій та розвитку, засвідчили недоцільність функціонування цієї установи. Зокрема, за період з січня 2007 р. до серпня 2009 р. не укладено жодного кредитного договору або договору фінансового лізингу на впровадження інноваційного проекту [16]. У березні 2010 р. Уряд скасував постанову про надання державних гарантій ДІФКУ під залучення кредитів для інноваційних проектів (попередньою постановою Кабінет Міністрів України схвалив надання держгарантій на суму 8 млрд грн за зобов'язаннями ДІФКУ) [7].

Таким чином, для реалізації інноваційно-інвестиційної стратегії розвитку та стимулювання виробництва високотехнологічної, конкурентоспроможної продукції вважаємо за необхідне здійснення таких заходів. По-перше, необхідно визначитись на законодавчому рівні із пріоритетними напрямками здійснення інвестування в інновації, яким надається державна підтримка та за якими країна має конкурентні переваги, і запровадити стартове державне фінансування невеликої кількості національних інноваційних програм (із поступовим нарощуванням частки приватних інвестицій) у напрямі оновлення основних фондів підприємств на основі використання новітніх технологій.

По-друге, провести реорганізацію ДІФКУ в Державну інноваційну компанію, яка в рамках державно-приватного партнерства має здійснювати надання капіталу венчурним фондам та інноваційним підприємствам (у вигляді прямих інвестицій при стартовому освоєнні

нових поколінь техніки або кредитів під низькі відсотки на інноваційні проекти, спрямовані на модернізацію виробництва, та у високотехнологічний сектор промисловості). Прикладом для наслідування розбудови інфраструктури ринку венчурних інвестицій є політика уряду Фінляндії у цій сфері. В країні технологічна революція відбулася частково завдяки тому, що уряд зробив ставку на венчурний розвиток промисловості і були створені умови для прямих інвестицій у сміливі інноваційні проекти – засновано Державну інвестиційну компанію Finnish Industry Investment Ltd (FII), яка підпорядковується Міністерству праці та економіки Фінляндської республіки. Ця компанія вкладає кошти, одержані від приватизації підприємств, у фінську економіку, як безпосередньо шляхом прямого інвестування, так і у венчурні фонди. Інвестиції переважно здійснюються у компанії, які створюються або незначний час функціонують на ринку. У своїх проектах FII діє як співінвестор, інвестуючи близько 50% капіталу у статутний фонд [2, с. 11].

Для створення аналогічної структури в Росії з державного бюджету було виділено 960 млн дол. США. Російська венчурна компанія (далі – РВК) “є одним із ключових інструментів держави в справі побудови національної інноваційно-інвестиційної системи” [9]. РВК інвестує кошти через венчурні фонди, які створені спільно з приватними інвесторами. Кількість проінвестованих фондами РВК інноваційних компаній – 21 інноваційне підприємство. Сукупний обсяг інвестицій становив 97 млн дол. США. Цей досвід може принести успіх і Україні, яка повинна інвестувати й ризикувати спільно з приватним бізнесом. У ході такого співробітництва за рахунок ефективного управління з боку приватних структур держава знижує свої ризики та стимулює початок венчурної індустрії.

По-третє, переглянути та запровадити схеми податкового стимулювання інноваційно-інвестиційної діяльності, у тому числі надання пільг в оподаткуванні лише тим венчурним фондам, які здійснюють фінансування проектів, що відповідають пріоритетним напрямкам та стратегії інноваційного розвитку держави. Реалізація цих заходів стане позитивним сигналом для інвесторів щодо відкритості держави не тільки до діалогу, а й до конкретних дій.

IV. Висновки

В економічній системі державою формується комплекс умов, що певним чином структурують інвестиційну діяльність – наявність відповідного правового поля, системи інвестиційних інститутів, інформаційного забезпечення діяльності інвесторів тощо. Від розробки та реалізації відповідних заходів державної інвестиційної політики залежить подальший напрям розбудови інвестиційного ринку. На нашу думку, головні пріоритети по-

винні лежати у площині інституційного забезпечення здійснення інвестиційної діяльності на ринку інвестицій в інновації, удосконалення нормативно-правової бази інвестування тощо. Адже інвестування повинно мати інноваційний характер, спрямований на переважне використання ресурсощадних технологій, на освоєння виробництв сучасних технологічних укладів [11, с. 32].

Отже, розробка ефективного організаційно-економічного механізму розвитку інфраструктури ринку інвестицій в інновації, а також стимулювання залучення інвестиційного ресурсу до високотехнологічних виробництв та впровадження передових технологій є пріоритетними напрямками державної політики щодо подолання кризових явищ в економіці та подальшого економічного зростання.

Література

1. Кілієвич О.І. Чинники конкурентоспроможності країни в умовах глобальних криз : матеріали науково-практичної конференції за міжнародною участю (Київ, 28 травня 2010 р.) : тези доповідей / [за заг. ред. Ю.В. Ковбасюка, В.П. Трошинського, С.В. Загороднюка]. – К. : НАДУ, 2010. – Т. 1. – 536 с.
2. Комашенко Т.А. Державна політика розвитку інфраструктури ринку інвестицій в інновації: досвід країн ЄС та США / Т.А. Комашенко // Інвестиції: практика та досвід. – 2010. – № 11. – С. 7–12.
3. Кондратьев Н.Д. Большие циклы конъюнктуры и теория предвидения / Н.Д. Кондратьев. – М. : Экономика, 2002. – 512 с.
4. Кузык Б.Н. Россия 2050 – стратегия инновационного прорыва / Б.Н. Кузык, Ю.В. Яковец. – М. : Экономика, 2005. – 619 с.
5. Макроекономіка і мікроекономіка / [С. Будаговська, О. Кілієвич, І. Луніна, О. Раманюк та ін.]; за заг. ред. С. Будаговської. – К. : Основи, 1998. – С. 176–198.
6. Москвін С.О. Аналіз інвестицій в основний капітал та нематеріальні активи в Україні / С.О. Москвін // Інвестиції та інноваційний розвиток: науково-практичний бюлетень. – 2008. – № 3. – С. 54–60.
7. Обстеження потенціалу виробництва високотехнологічної продукції за період 2005–2007 рр. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2008/ibd/obstej.htm>.
8. Про визначення таких, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів : Постанова КМУ від 10.03.2010 р. № 257 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
9. Про прийняття за основу проекту Закону України про Державну програму економічного і соціального розвитку України на 2010 р. від 15.04.2010 р. № 2131-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.
10. Российская венчурная компания [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rusventure.ru/ru/company/brief/>.
11. Федулова Л. Технологічна структура економіки України / Л. Федулова // Економіст. – 2008. – № 5 – С. 28–33.
12. Хансен Э. Экономические циклы и национальный доход: классики кейнсианства / Э. Хансен. – М. : Экономика, 1997. – Т. 2. – 423 с.
13. The Global Competitiveness Report 2009-2010 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.weforum.org/en/initiatives/gcr/Global%20Competitiveness%20Report/index.htm>.
14. Доповідь Держкомстату “Про соціально-економічне становище за 2009 рік” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
15. Офіційному сайт Держкомстату [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
16. Сайт Головного контрольно-ревізійного управління [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/publish/article/61828;jsessionid=67C5E838F8127D0FBEA190279DA65399>.

УДК 314.153 (477.87)

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАУКОВИХ ОЦІНОК ДЕМОГРАФІЧНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

Корольчук О.Л.

аспірант Національної академії державного управління при Президентові України

Annotation

In this article an author is analyse demographic indicators for the last decade, the dynamics of which specifies on a demographic crisis in Ukraine, therefore a demographic policy requires acceptance of effective administrative

decisions. Information simultaneously is a source and factor of effectiveness of administrative decision, that is why such its descriptions, as authenticity, timeliness, objectivity, expressly certain sources, volume etc. are providing of forming and acceptance of effective administrative deci-